

UTDRAG AV FOREDRAG PÅ HØYREKVINNERS LANDSMØTE 1983.
SIKKERHETSPOLITISKE DEL.

Det mest akutte problem i dagens situasjon er arbeidsledigheten. Allerede ved inngangen til 1980-årene stod tallrike norske bedrifter så svakt at arbeidsplassene ikke kunne tåle større påkjenninger. Norges konkurranseevne er svekket med nær 30 prosent siden begynnelsen av 1970-årene, - på grunn av Arbeiderpartiets inflasjonspolitikk. Da så bedrifter med uttømte reserver og svekket konkurranseevne møtte en verdenskrise, var større arbeidsløshet ikke lenger til å unngå. Da vi sa fra om farene ved Arbeiderpartiets politikk før valget, ble vi beskyldt for svartmaling. Men advarslene var dessverre berettigede.

I denne situasjonen må kampen mot arbeidsledigheten stå sentralt i Regjeringens arbeide. Og det er satt iverk omfattende tiltak for å styrke sysselsettingen. Men det er ikke noe vi har begynt med først nå. Arbeidsledigheten ville ha vært vesentlig større dersom ikke Regjeringen helt siden den overtok hadde lagt opp en politikk for å styrke utsatte arbeidsplasser.

Mindre vekst i offentlige utgifter har vært nødvendig for å skaffe rom for lettelser i bedriftsbeskatningen og for støttetiltak til særlig utsatte industrigrener og andre næringer. Bremsing av skattene for personer minsker behovet for lønnstillegg i forhold til hva det ellers ville vært, og er derfor også et bidrag til å styrke konkurranseevne og arbeidsplasser. Opprydding i produktivitetshemmende lover og forskrifter er nødvendige for å ta bort bremsen for produktive tiltak. Dette har vært - og vil fortsatt være - viktige deler av Regjeringens økonomiske politikk.

Ekstraordinære sysselsettingstiltak er nødvendige i dagens situasjon. Men vi kan ikke i lengden opprettholde sysselsettingen gjennom kortsiktige arbeidsmarkedstiltak og spesielle støttetiltak overfor utsatte bedrifter. Svikten i oljeinntektene gjør det umulig å løse problemene på den måten, og ved varig sterk økning av antallet offentlig sysselsatte.

Det er ikke vanskelig å finne forslag om bruk av mer penger for å skape øket sysselsetting på kort sikt. Men hvis vi satser for mye på slike tiltak vil man få øket prisstigning, redusert konkurranseevne og enda større vanskeligheter om noen tid. Vi kan derfor ikke bevilge oss ut av krisen.

Regjeringen legger stor vekt på å finne den riktige balanse mellom de kortsiktige tiltak som må til for å redusere den øyeblikkelige arbeidsledighet,

og de tiltak som kan gi lønnsomme arbeidsplasser på lengre sikt. Og denne mer langsiktige oppgave kan bare sikres gjennom et krafttak for å bedre konkurranseevnen. Dette kan vi bare klare hvis vi makter å bringe omkostningsnivået mer på linje med våre konkurrenter, og samtidig øker produktiviteten. Og omkostningsnivået kan vi bare få ned, hvis vi klarer å få til et moderat lønnsoppgjør. Samtidig må vi være villige til å begrense veksten i de offentlige utgifter, slik at prisstigningen blir ytterligere redusert.

Vi kan og skal klare å snu utviklingen til ny fremgang for alle, hvis vi er villige til å akseptere visse vanskelige omstillinger i en overgangstid. Vi må ha vilje og mot til å fastholde de langsiktige mål om gjenreisning av vekstkraften i norsk økonomi, - og ikke forspille mulighetene til ny varig vekst ved å gi oss inn i en kortsiktig politikk med sterk økede offentlige utgifter. Hvis vi faller for fristelsen til lettvinne og populære løsninger i dag, vil vi få større vanskeligheter imorgen. Og da vil vi ha gjort feilene fra 1970-årene omigjen. Regjeringen vil gjøre hva vi kan for at dette ikke skal få skje.

----- o -----

Mange fremstiller det som om NATO's såkalte dobbeltvedtak av 1979 - om utplassering av nye atomvåpen i Vest hvis Sovjet ikke reduserer sine styrker - skulle være resultat av et amerikansk krav. Men det var europiske NATO-land som først kom til at noe

slikt måtte gjøres, p.g.a. den voldsomme sovjetiske atomopprustningen.

En av de viktigste initiativtagere til å møte denne trusel ved å fatte det såkalte dobbeltvedtaket, var den daværende tyske forbundskansler, sosialdemokraten Helmut Schmidt.

Om den forhandlingsstrategi som her er trukket opp har Helmut Schmidt sagt følgende:

"Vi er klar over og enige om at man bare kan komme til et tilfredsstillende resultat i rette tid hvis den sovjetiske ledelse vet, at de imotsatt fall må regne med den forutsatte utplassering av amerikanske mellomdistanservåpen i Europa fra slutten av året 1983."

.....

Det såkalte frysforlaget fra Arbeiderpartiet betyr at man vil fryse fast den bestående skjevhet i styrkeforholdet, istedenfor å forlange en reduksjon i de overveldende sovjetiske styrker først, som vilkår for en fastfrysing senere. Jeg har ingen tro på at slike forslag om ensidige vestlige tiltak vil påvirke Sovjets forhandlingsvilje i for oss gunstig retning, snarere tvert om.

Arbeiderpartiet går også nå inn for at forberedelsene til eventuelt å anskaffe nye vestlige våpen skal innstilles. Her er man på gale veier som bare kan skade forhandlingene. Forberedelsene er jo det viktigste

ytre tegn under forhandlingene på at Vesten virkelig mener alvor og faktisk vil gjenopprette den nødvendige balanse dersom russerne ikke reduserer sine styrker.

Det norske Arbeiderparti har lansert krav som kan ødelegge Vestens muligheter for å oppnå tilfredsstillende resultater. Det vil bl.a. at man ikke bare skal forsikre Sovjet om at man eventuelt vil forhandle videre etter 1983, - slik alle er enige om. Arbeiderpartiet vil at man også skal love å la være å utplassere de nye våpen i Vest så lenge forhandlingene pågår - selvom de trekker ut.

Ser man disse to krav i sammenheng betyr de at man tilbyr Sovjet betydelige fordeler dersom de ikke går med på en avtale i 1983. Arbeiderpartiets opplegg betyr jo at Sovjet - ved å trekke ut forhandlingene - kan sikre seg en tilsvarende utsettelse av nye vestlige våpen. Vi har ingen holdbar sikkerhet mot at Sovjet samtidig vil fortsette utbyggingen av sine egne styrker, slik de gjør nå. Resultatet kan bli en så sterk sovjetisk overmakt at freden kommer i fare.

Det er nesten utrolig at et slikt forslag om en gavepakke til de sovjetiske forhandlere, med tilbud om belønning for trenering, kan fremstilles som et tiltak for nedrustning i Øst. Dette betyr i virkeligheten bare nedrustning i vest. Og det er et farlig brudd med den forhandlingsstrategi som regjeringene Nordli og Harlem Brundtland støttet. Bruddet kommer akkurat når denne strategien skulle prøves for alvor, etter at

den allerede har vist seg riktig i de innledende faser.

Den nåværende norske Regjering står også i denne sak fast på de sikkerhetspolitiske retningslinjer som det tidligere var bred tverrpolitisk enighet om i Norge. Vi følger videre de linjer som ble trukket opp og fulgt av regjeringene Nordli og Harlem Brundtland. Den gang var man i NATO klar over at forhandlings-situasjonen og propagandakrigen i 1983 ville bli omtrent som den er blitt, og la opp en forhandlingsstrategi som skulle gi resultater på tross av disse forutsigelige problemer. Svikt i oppfølgingen av disse planer kan føre til at nedrustningsforhandlingene mislykkes, med ytterst farlige resultater. Derfor står vi fast på den omforente NATO-linje.